У давню давнину поселився в монастирі багатий чоловік. Кинув свої маєтки і сподівався тут на самоті знайти щастя. Чарівна тиша навкруги, золоті бані лаврських дзвініць, неозорі краєвиди Задніпров'я — все навівало спокій і роздуми. Величезна бібліотека, повна мудрих книг, жодних турбот — чого ще треба? Та не було ані щастя, ані супокою. Бо не міг осягнути він — для чого люди живуть, в чому їхнє щастя.

Минули роки, і самітник ставав тільки сумнішим та невдоволенішим.

Одного пізнього вечора він блукав дніпровськими схилами і раптом почув пісеньку. Аж закляк од подиву. Біля мовчазної келії, де ніхто не мав права говорити голосно, хтось насмілився співати. Та ще так безжурно й весело.

"Тільки щаслива і задоволена життям людина може так безтурботно співати",— подумав <він. Пішов на голос і потрапив до кухні. Там побачив звичайного муляра, який, працюючи, наспівував. Обличчя в* нього було радісне, а руки спритно порали роботу.

— Слухай, чоловіче,— звернувся він до нього,— невже ти щасливий?

— Щасливий? — щиро всміхнувся Муляр.— А я не знаю, що це таке.

— Ну, це коли все маєш, задоволений і нічого не бажаєш,— розтлумачив йому самітник.

Спохмурніло обличчя Муляра, згадав він своїх голодних і босих дітей, похилену халупу.

— Ні, не все я маю,— відповів він.

— А я маю все,— промовив багатий.— Тільки я теж нещасний.

Муляр йшов додому і невеселі думки не давали спокою, бентежили його. Невже, якби оце мати все, то й тоді був би незадоволений життям?

Вдомз дружина запитала його, чому такий сумний.

— Ти б хотіла бути багатою?

— Атож! — захоплено відказала вона.— Наші діти були б нагодовані, гарно зодягнені.

— І ти була б щаслива?

— Ще б так!

— А я сьогодні зустрів одну людину, котра має все, та не почувається щасливою.

Жінка помовчала. Потім зітхнула.

— Зрозуміти ту людину я змогла б, коли б І сама все мала.

Чоловік на згоду поклав свою спрацьовану руку на плече дружині. Але вона зрозуміла, що не переконують чоловіка її докази. Що тепер завжди бентежитиме його сумнів. В чому ж то щастя людини?

— Я можу дати тобі одну пораду, — мовила, — Кажуть, ніби на дні Цимбалового Яру живе Мудра Змія. Може, вона допоможе тобі, може, що порадить.

Пішов Муляр, став над яром і гукнув:

— Велика і Мудра Змія! Людина прийшла до тебе порадитись/ Може, ти знаєш, в чому людське щастя? І якщо ти відкриєш мені істину, я понесу її людям... Я хочу, щоб вони були щасливі!

Тихо і мертво було навкруг. Здавалося, навіть повітря припинило свой вічний рух. І побачив Муляр довжелезну шию зеленої Змії в блискучих срібних смугах. Вона була страшна і байдужа, наче смерть. Придивившись, угледів Муляр білі, мов сніг у мо-роіїїу піч, очі Змії.

— Цур тобі, нечиста сило! — майнуло в голові.— Які ж від тебе оала. коли ти сліпа."

— Чоловіче, — тихим шепотом почувся голос Змії.— Ти просиш поради, а сам без поваги мислиш про мене.

Соромно стало Мул ярові, і він розповів їй про своє нещастя і бажання взнати всю правду, як зробити людей щасливими.

Довго не відповідала йому Змія.

— Я знаю цю правду. Я розповім тобі, в чом^ людське щастя. Тільки за однієї умови. Ти повинен віддати мені свою мову.

"Навіщо мені тая правда, коли не зможу передати її людям?" — подумав Муляр.

— Коли ти щирий, знайдеш вихід,— байдуже промовила Мудра Змія. — Та тільки й мені невигода дарма віддавати те, що інші все життя шукають.

І Муляр погодився.

Гірко плакала Мулярова дружина. Злидні обсіли, нужда. Ще й чоловік повернувся німий. А Муляр мовчки став до праці.

Минали роки. І дивне щось діялося з Муляром. Ніколи двічі підряд він не викладав подібних печей. Кожна наступна відрізнялася від попередньої, була кращою. І Муляр радів кожній своїй новій роботі. Звідусіль приходили до Муляра молоді хлопці, щоб навчитися майстерності.

Одного разу випадок звів Муляра з самітником. Коли багатий взнав, що йому ставить нову піч той самий Муляр, він прийшов до нього, щоб ще раз упевнитись, що немає щастя ні в бідних, ні в багатих, ні в тих, хто працює, ні в того, хто живе чужою працею.

Він не почув Мулярові пісні і задоволено всміхнувся,

Ач, вже тобі не до співу.

Але коли Муляр обернувся, вираз його обличчя вразив багатія.

— Що з тобою? Ти мовчиш, а в очах радість і вдоволення?

Кивнув йому головою Муляр і показав на піч.

Викладена різнокольоровими кахлями, вона аж очі вбирала. Коли її затопили, наче співала і випромінювала тепло і затишок.

— Може, ти4 щасливий і задоволений, що змурував таку піч?

Муляр радісно погодився.

— То, може, ти пізнав істину людського буття? Яка ж вона?

І тоді повів Муляр багатія по селах і містах, показав витвори рук своїх — спочатку звичайні, а потім все кращі, все своєрідніші, неповторні. І ще — роботу учнів своїх, котрі вже перевершили свого вчителя.